

**Uproszczenia
w rachunkowości.
Zwolnienia, ułatwienia
oraz alternatywne
wybory metod wyceny
i prezentacji + wzory
do pobrania**

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Wstęp

Książka prezentuje szczegółową analizę problematyki stosowania w rachunkowości uproszczeń – proponując jednocześnie usystematyzowanie i uporządkowanie tej kategorii na tle innych instrumentów rachunkowych.

Głównym celem opracowania jest przedstawienie rozumienia w polskim prawie bilansowym pojęcia uproszczeń i jego usystematyzowanie dzięki zastosowaniu metody formalno-dogmatycznej oraz prawniczej wykładni językowej. Zamiarem autorów jest opracowanie formalnie jednoznacznej w systemie rachunkowości definicji uproszczeń *sensu stricto*, wyróżnianych ze względu na ich szczególne unormowanie w ustawie o rachunkowości oraz wykazanie, iż posiadają specyficzną tylko dla nich charakterystykę i jako jedyne wśród innych instrumentów rachunkowych uregulowane są wyłącznie w przepisach ustawy o rachunkowości. Główna hipoteza pracy stanowi zatem, że możliwe jest przedstawienie formalnej i jednoznacznej definicji uproszczeń w rachunkowości w rozumieniu *sensu stricto*.

W niniejszej pracy, w związku z jej głównym celem, sformułowano następujące hipotezy częściowe:

- 1) H(1) – w prawie bilansowym, oprócz uproszczeń *sensu stricto*, istnieją inne instrumenty rachunkowe podporządkowane takim samym regułom klasyfikacji, takie jak:
 - a) odstępstwa i ułatwienia techniczne,
 - b) zwolnienia z mocy prawa,
 - c) alternatywy i dyrektywy metod wyceny aktywów i pasywów
– które nie powinny być mylone z uproszczeniami a zamienne używanie nazwy „uproszczenie w rachunkowości” z nazwami innych wspomnianych instrumentów rachunkowych jest nieprawidłowe;
- 2) H(2) – uproszczenia w rachunkowości, jako:
 - a) uproszczenia ewidencyjne stosuje się w uprawniony sposób przy formułowaniu polityki rachunkowości, prowadzeniu ksiąg rachunkowych oraz łączeniu spółek,
 - b) uproszczenia prezentacyjne zastosowanie znajdują w sporządzanym sprawozdaniu finansowym
– przy czym należy odróżnić uproszczenia ewidencyjne od prezentacyjnych – oba rodzaje uproszczeń, zgodnie z hipotezą H(1), są czymś innym niż pozostałe instrumenty rachunkowe;
- 3) H(3) – uproszczenia w rachunkowości kojarzone bywają przez część osób zawodowo związanych z rachunkowością, podatkami i finansami z kreatywną księgowością, pomimo że zakresy tych pojęć w najlepszym razie tylko się krzyżują, o ile jednak przyjmie się jednocześnie założenie, iż pod pojęciem kreatywnej księgowości rozumiany może być wyłącznie „taki wybór i implementacje metod wyceny i prezentacji kategorii ekonomicznych (głównie w ramach sprawozdania finansowego), który jest zgodny z prawem oraz normami rachunkowości, ponadto jest etyczny i podlega ujawnieniu”¹;
- 4) H(4) – do podejmowania decyzji w zakresie skorzystania z uproszczeń możliwe jest wykorzystanie grafów drzew decyzyjnych, a dylematy rozwiązywane przy takim podejściu, sta-

¹ A. Holda, Zasada kontynuacji działalności i prognozowanie upadłości w polskich realiach gospodarczych, Kraków 2006, s. 33.

nowią problematykę gier w postaci ekstensywnej, w których użytecznościom możliwych wariantów da się przypisać funkcje wypłat pieniężnych z określonym subiektywnie prawdopodobieństwem.

W przedstawionych badaniach oparto się przede wszystkim na metodzie analizy regulacji prawnych systemu rachunkowości (wspomnianej wyżej metodzie formalno-dogmatycznej i wykładni językowej), analizie literatury, metodach dedukcji i syntezy. Przy omawianiu jednego z wielu poruszanych aspektów, a mianowicie behawioralnego kontekstu decyzji podejmowanych w rachunkowości wobec wyboru uproszczeń, posłużono się pomocniczo wynikami ankiety przeprowadzonej wśród klientów biur rachunkowych², do której odpowiedzi zebrano metodą kuli śnieżnej, a do opracowania jej wyników użyto statystycznych metod ilościowych. Szczególnie przydatne w aspekcie przedstawiania procesów decyzyjnych okazały się metody graficznego zapisu, w tym zwłaszcza grafy drzew decyzyjnych.

Ponadto, warto zaznaczyć, że wszystkie rysunki i tabele zamieszczone w książce są opracowaniem własnym autorów, jeśli nie wskazano inaczej.

Niniejsza książka, ukazująca się na początku 2024 r., zawiera konieczne odniesienia, w tym niekiedy rozwinięcie i nawiązania albo pozytywnie rozumianą polemikę do najnowszych opracowań w kwestii uproszczeń w rachunkowości opublikowanych w Polsce przez innych autorów – np. *W. Gosa*, *S. Hońkę*³, *P. Mućkę*⁴, *H. Czaję-Ścieszyńską*⁵. Co więcej, pomimo że stan prawny (jako taki) w dniu publikacji książki odpowiada przepisom ogólnie obowiązującym w Polsce w styczniu 2024 r., to jednak, wg oceny autorów, da się orzec, iż zaproponowane definicje, nomenklatura, systematyka oraz procedury decyzyjne zachowają swoją aktualność także po ewentualnej implementacji na grunt krajowy Dyrektywy Delegowanej Komisji (UE) 2023/2775 z 17.10.2023 r. zmieniającej dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE w odniesieniu do dostosowania kryteriów wielkości przedsiębiorstwa dla mikro-, małych, średnich i dużych jednostek lub grup. Wydaje się bowiem, że wprowadzenie do krajowego porządku prawa bilansowego wspomnianej dyrektywy, w kontekście pracy naukowej wykonanej przez autorów, będzie polegać głównie na zmianach progów i limitów kwotowych dla jednostek mikro, małych i, być może, jednostek podlegających obowiązkowo pod audyt sprawozdań finansowych przez niezależnych biegłych rewidentów. Nawet gdyby zmiany te zaczęły obowiązywać „wstecz”, z możliwością stosowania np. od 1.1.2024 r., to wystarczy, że wszystkie zaprezentowane w książce definicje i procedury zostaną zaktualizowane w przyszłości odpowiednio tylko co do owych limitów i progów kwotowych. Same tezy nie powinny stracić aktualności.

² Badania ankietowe prowadzone wśród klientów biur rachunkowych i innych osób, których praca zawodowa polega na współpracy lub obsłudze tej grupy przedsiębiorców. Ma to uzasadnienie w kontekście uproszczeń w rachunkowości, ponieważ uproszczenia, jako instrumenty rachunkowe, są na mocy przepisów prawa dostępne i jednocześnie powszechnie stosowane głównie w polityce rachunkowości jednostek klasyfikowanych przez RachunkU jako jednostki małe i mikro – czyli właśnie takie podmioty, które stosunkowo często powierzają usługowe prowadzenie ksiąg rachunkowych na zewnątrz.

³ *Gos W., Hońko S.*, Uproszczenia w rachunkowości – koszty, korzyści i zagrożenia (cz. I). Zasada istotności i warunki stosowania uproszczeń, „Rachunkowość” 2023, Nr 2.

⁴ *Mućko P.*, Uproszczenia w rachunkowości – koszty, korzyści i zagrożenia (cz. III). Przywileje jednostek mikro i małych sporządzających skrócone sprawozdania finansowe, „Rachunkowość” 2023, Nr 5.

⁵ *Czaja-Ścieszyńska H., Mućko P.*, Uproszczenia w rachunkowości – koszty, korzyści i zagrożenia (cz. II). Czy warto skracać sprawozdanie finansowe, „Rachunkowość” 2023, Nr 3.

[Przejdź do księgarni →](#)